

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler

Alf-Petter Tenfjord

Fylkesmannens sekretariat

Innvalgstelefon

73199109

Vår dato

04.10.2010

Deres dato

26.04.2010

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

2010/4047-320

Deres ref.

10/1067-2

Kommunal- og regionaldepartement
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Uttalelse til høring om mulig ny modell for interkommunalt samarbeid

Vi viser til brev fra Kommunal- og regionaldepartementet fra 26.04.10, vedlagt høringsnotat med forslag til å lovfeste samkommunemodellen.

Vårt hovedsyn

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag vil gi sin tilslutning til at samkommunemodellen lovfestes som et tilbud til kommunene om en ny samarbeidsmodell, der viktige interkommunale oppgaver kan samles under ett politisk styringsorgan.

Vår begrunnelse

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener at i større grad enn sist dette lovforslaget var på høring, har samfunnsutviklingen vist at det er behov for en samarbeidsmodell som åpner for samarbeid på et bredt og sektorovergripende oppgavefelt basert på lokaldemokratisk styring. Dette mener vi også kan forankres i erfaringene vi har gjort i Sør-Trøndelag og hovedpunktene i rapporten som KS og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag fikk laget i 2009 (NIVI-rapport 2009:2) om status, utfordringer og veivalg for det interkommunale samarbeidet:

- Alle kommunene vil stå overfor store utfordringer i møte med tunge samfunnstrender i de kommende årene, og gjør at det vil stilles store krav til omstilling og samarbeid mellom dagens kommuner.
- Kommunene har etablert mange gode og velfungerende samarbeidsordninger på konkrete enkeltområder (totalt 143 i fylket), med positive resultater for kvalitet, robuste fagmiljø og ressursbruk.
- Samarbeidet er imidlertid minst utviklet på områder hvor samarbeidsbehovet er størst, ikke minst kompetansekrevene og lovpålagt tjenesteproduksjon.
- Det interkommunale samarbeidet er ikke per i dag utviklet på en måte som gir svar på kommunenes grunnleggende utfordringer, og som legger godt til rette for helhetlig politisk og administrativ styring.
- Kartlegginger av kompetanse og kapasitet tyder på at det ligger en fare for ulike forutsetninger på tvers av kommuner for å ivareta lovpålagt tjenesteproduksjon og utviklingsoppgaver i forhold til innbyggerne. Dette kan i så fall lede til forskjeller i kvalitet på offentlige tjenester og mindre lokal utviklingskraft.

	Embetsledelse og administrasjonsstab	Kommunal- og beredskapsavdeling	Oppvekst- og utdanningsavdeling	Sosial- og helseavdeling	Landbruk og bygdeutvikling	Miljøvern-avdeling
Telefon	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00	73 19 90 00
Telefaks	73 19 91 01	73 19 91 01	73 19 93 51	73 19 93 01	73 19 91 01	73 19 91 01
E-post:	postmottak@fmst.no	Internett: www.fylkesmannen.no/st		Organisasjonsnummer: 974764350		

- KS og kommunene har på grunnlag av dette sagt at utviklingen krever et skift fra dagens tradisjonelle samarbeid, basert på praktisk innretta samarbeid, og over til mer forpliktende og politisk styrt samarbeid. Bl.a. sier kommunene at samhandlingsreformen vil bidra til at de ganske raskt må ta stilling til viktige veivalg fordi intensjonene for reformen sprenger dagens samarbeidsmønster mellom kommunene som ramme for utvikling av en bedre helsetjeneste.

Som svar på utviklingen der dagens generalistkommuner og dagens kommuneinndeling utfordres, har de fleste kommunene i Sør-Trøndelag sagt de vil velge en samarbeidslinje framfor kommunesammenslutninger. Skal dette være et realistisk veivalg, mener Fylkesmannen at kommunene må ha mulighet til å bruke en samarbeidsmodell som, i større grad enn vertskommunemodellen, gjør det demokratisk og rettssikkerhetsmessig forsvarlig å overføre utførelsen av lovpålagte oppgaver fra deltakerkommunene til en interkommunal samarbeidsløsning.

Prinsippene bak den nye foreslåtte samkommunemodellen

Svakheten ved tradisjonelle samarbeidsløsninger slik evalueringer/forskningsrapporter har vist og kommunene selv har erfart det, er at de gir en manglende helhet i det politiske og administrative styringssystemet. Dette kan gi svakere folkevalgt styring og kontroll. Kommunene i Sør-Trøndelag har vært tydelige på at det bl.a. er styringsutfordringene ved dagens samarbeid som må videreutvikles. Samkommunemodellen representerer i denne sammenheng en mulighet for å bøte på dette, samtidig som den bygger på det enhetskommunesystemet vi har i Norge.

Som alle andre samarbeidsmodeller, vil også samkommunen ha sine sterke og svake sider. Det vil derfor være viktig å lage et systematisk opplegg for læring og erfaringsspredning fra de samkommuneforsøkene som er i gang, og ev. flere som kommer.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag er i hovedsak enig i de nærmere forslag til regulering av samkommunen som departementet fremmer. Vi vil spesielt framheve at vi er enig i departementets understreking av følgende:

- det er kommunestyrene som skal klargjøre hvilke oppgaver/myndighet som samkommunen skal få, og som velger representanter til samkommunestyret.
- samkommunen får overført myndighet fra primærkommunene og dermed blir styrings- og kontrollinjene lengre og mer indirekte, men det betyr ikke at kommunene fritas for ansvar for å vurdere om egne innbyggere får de tjenester de har krav på fra samkommunen.
- samkommunen styres etter prinsippene for en kommune.
- samkommunen ikke er et fjerde forvaltningsnivå, fordi de får oppgaver/myndighet/økonomi fra kommunene og er ikke en del av funksjonsfordelingen eller finansieringssystemet mellom kommune og stat.
- det er lagt vekt på å gjøre samkommunen til en forpliktende samarbeidsmodell rettet mot omfattende samarbeid mellom mange kommuner på et bredt antall saksfelt.

Fylkesmannen er enig med departementet i prinsippet om at hver enkelt kommune kun kan delta i én samkommune. Sett på bakgrunn av den kommunestruktur vi har og bl.a. de geografiske og samferdselsmessige forhold den bygger på, ser vi imidlertid praktiske utfordringer ved dette. Prinsippet om langsiktighet og forpliktelse er imidlertid viktigst å holde fast i, slik at vi alt i alt har kommet til at deltakelse i en samkommune sammen med mulighet for vertskommuneløsninger – gir kommunene fleksibilitet nok for interkommunale løsninger.

Kommentarer til de punkter som departementet har bedt om synspunkter på

Når det gjelder punkt 3.7, er vi enig i at det er behov for mer forpliktende samarbeid mellom kommune og fylkeskommuner på flere områder, men at prinsippene som er foreslått å gjelde for samkommunen (alle går inn med samme oppgaveportefølje, bredt oppgavespekter) tilsier at forholdet mellom kommuner-fylkeskommuner ikke bør reguleres som samkommuneordninger.

Når det gjelder punkt 3.8, støtter vi forslaget om at kommunelovens ordinære beslutningsregler skal gjelde.

Når det gjelder punkt 3.9.2, er vi enig i at samkommunen bør være et eget rettssubjekt, men at den generelle ordningen bør innebære en avgrensning av hvilke organisasjonsformer samkommunen kan inngå i med bakgrunn i det som er formålet med samkommunen – å løse lovpålagte oppgaver.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag mener at så lenge kommunene ser at et helhetlig og politisk styrt samarbeid er den viktigste strategien for å svare på sine utfordringer, så bør det lovfestes en mulighet i kommunelova til å kunne bruke samkommune som en forpliktende samarbeidsmodell.

Samtidig vil vi være tydelig på at det ikke vil være nok å legge lovmessig til rette for samarbeid mellom kommunene. Det er viktig at myndighetene også har en aktiv holdning og en samlet strategi for hvordan dette skal følges opp i form av veiledningsmateriale, utviklingsmidler og lærings- og erfaringsoverføring mellom kommunene. Fylkesmannsembetene bør med sin tverrfaglige kompetanse og brede kommunekjennskap, ha en viktig rolle i en slik strategi.

Med hilsen

Odd Inge Mjøen (e.f.)
ass.fylkesmann

Alf-Petter Tenfjord
seniorrådgiver